

Justis- og beredskapsdepartementet

Valg av forliksrådsmedlemmer og skjønnsmedlemmer for perioden 2025-2028

20.12.2023

INNHold

1	VALG AV FORLIKSRAÅDSMEDLEMMER.....	2
1.1	Forliksrådets sammensetning m.m.....	2
1.2	Vilkår for å kunne velges til forliksrådsmedlem.....	3
1.3	Utelukkelse fra valg.....	4
1.3.1	Utelukkelse fra valg på grunn av stilling.....	4
1.3.2	Utelukkelse fra valg på grunn av vandel.....	5
1.4	Fremgangsmåten ved valget.....	6
1.4.1	Valg av forliksrådsmedlemmer og varamedlemmer.....	6
1.4.2	Valg av leder for forliksrådet – rekkefølgen for de valgte medlemmene.....	7
1.4.3	Statsforvalterens oppgaver når det gjelder valgte forliksrådsmedlemmer og varamedlemmer.....	7
1.5	Suppleringsvalg av forliksrådsmedlemmer og midlertidig oppnevning.....	7
2	VALG AV SKJØNNSMEDLEMMER.....	8
2.1	Oppnevning til skjønnsmedlemsutvalgene.....	8
2.2	Vilkår for å kunne velges til skjønnsmedlem.....	9
2.3	Utelukkelse fra valg.....	10
2.4	Fremgangsmåten ved valget.....	10
2.4.1	Innledende behandling – domstolenes og kommunenes oppgaver.....	10
2.4.2	Fylkestingets oppnevning av utvalgene.....	11
2.5	Ajourføring og sletting i valgperioden – ny oppnevning.....	11

1 VALG AV FORLIKSRÅDSMEDLEMMER

Forliksrådene har en viktig og krevende oppgave med å ivareta rettssikkerheten i Norge. De skal være et lavterskeltilbud som bidrar til at flest mulig tvister blir løst utenfor domstolene. Behandlingen i forliksrådet skal legge til rette for at partene ved mekling eller dom får løst saken enkelt, hurtig og billig, jf. tvisteloven § 6-1 første ledd. Pågående konflikter kan være en stor belastning for de involverte, og det er viktig at kommunen velger forliksrådsmedlemmer som er særlig egnet til oppgaven, jf. domstolloven § 56 andre ledd.

Kommunen bør oppfordre de valgte til å delta på kurs som arrangeres for forliksrådsmedlemmer. Dette vil gjøre dem bedre i stand til å ivareta forliksrådets oppgaver på en god måte. Departementet har bedt Statens sivilrettsforvaltning om å opprette et nytt system for opplæring av forliksrådsmedlemmer fra og med 2024, herunder vurdere om det bør tilbys digitale e-læringskurs. Sivilrettsforvaltningen planlegger et innføringskurs for nye forliksrådsmedlemmene før de tiltrer. Det vil komme mer informasjon om dette når opplegget er klarlagt.

Departementet bemerker at valg av forliksråd ikke er et valg av politisk råd eller utvalg, og at en ved valget skal ta hensyn til personlige forutsetninger og egenskaper hos dem som blir valgt. Videre er det viktig å bevare kontinuiteten i forliksrådet. Kommunestyret bør vanligvis helst unngå å skifte ut hele forliksrådet på en gang.

Valg av forliksrådsmedlemmene skal skje innen 15. oktober året etter kommunestyrevalget, og valgperioden løper i fire år fra 1. januar året etter, jf. domstolloven § 57 første ledd. Valget foretas av kommunestyret selv.

1.1 Forliksrådets sammensetning m.m.

I hver kommune skal det være et forliksråd bestående av tre medlemmer og like mange varamedlemmer. Blant disse skal det være både kvinner og menn. Kommunestyret velger ut et av medlemmene til leder.

Dette følger av domstolloven § 27, som gir følgende regler for sammensetningen av forliksrådet:

I hver kommune skal det være et forliksråd.

Forliksrådet skal ha tre medlemmer og like mange varamedlemmer. Blant medlemmene og blant varamedlemmene skal det være både kvinner og menn. Varamedlemmene tilkalles i den rekkefølge oppnevningen viser.

Kommunestyret velger et av medlemmene til formann. Har denne forfall, trer den av de andre som er nevnt først i oppnevningen og som kan gjøre tjeneste, i dennes sted.

Med samtykke fra departementet kan kommunestyret fastsette at forliksrådet skal ha to eller flere avdelinger. Hver avdeling velges etter annet og tredje ledd. Den ene formannen velges som leder for domstolen. Den andre formannen, eller de andre formennene i den rekkefølge kommunen har fastsatt, er lederens stedfortreder som leder for domstolen.

Arbeids-, skyss- og kostgodtgjørelse til medlemmene og varamedlemmene fastsettes i samsvar med forskrift gitt av Kongen. For bestemte kommuner kan departementet fastsette at formannen og i tilfelle også de øvrige medlemmene skal ha et midlertidig tilsetningsforhold etter tjenestemannsloven.1

Den alminnelige namsmannen er sekretariat for forliksrådene i sitt distrikt. Kongen kan ved forskrift gi regler om forholdet mellom forliksrådet og sekretariatet.

Kommuner som har samme sekretariat for forliksrådet og dessuten ligger i samme domssogn, kan med tilslutning av minst 2/3 av hver av kommunestyrenes medlemmer beslutte å ha felles forliksråd dersom kommunene samtidig er enige om hvor mange medlemmer og varamedlemmer hver kommune skal velge, og om hvordan det skal sikres at det blant både medlemmene og varamedlemmene er både kvinner og menn. Felles forliksråd kan opprettes uavhengig av funksjonsperioden etter § 57.

1.2 Vilkår for å kunne velges til forliksrådsmedlem

Forliksrådsmedlemmer er dommere, jf. domstolloven § 52, slik at domstolloven § 53 også gjelder for dem. Følgelig må forliksrådsmedlemmer være norske statsborgere – menn eller kvinner – som er vederheftige og som ikke er fradømt stemmerett i offentlige anliggender. Med vederheftig menes «betalingsdyktig», vedkommende må kunne dekke sine økonomiske forpliktelser.

I tillegg oppstiller domstolloven § 56 følgende vilkår for å kunne velges til forliksrådsmedlem:

- Vedkommende må ha fylt 25 år.
- Vedkommende må være under 70 år ved valgperiodens start, jf. § 70 nr. 1.
- Som forliksrådsmedlemmer skal bare velges personer som anses særlig egnet til oppgaven, og som behersker norsk skriftlig og muntlig godt.

Det gjøres *ikke* unntak fra alderskravene. Videre bemerkes det at man er valgbar selv om man ikke bor i kommunen. Hvis et forliksrådsmedlem flytter fra kommunen, må det likevel holdes suppleringsvalg, selv om medlemmet ønsker å fortsette, jf. domstolloven § 59. Ettersom personen fortsatt er valgbar, er det ikke noe i veien for at kommunestyret gjenvelger medlemmet dersom vedkommende ønsker det selv.

Det fremgår av forarbeidene til domstolloven § 56, Ot.prp.nr.22 (2006-2007) punkt 12.1 hva som ligger i kravet om at forliksrådsmedlemmer må være særlig egnet til oppgaven. Det fremgår at vervet ikke skal forbeholdes en «elite», verken intellektuelt eller på annen måte, men at personen må ha de fysiske og mentale forutsetningene som må til for å kunne være til stede i en rettssak, forstå det som blir fremført der og gi uttrykk for sin mening om saken.

Kommunen må foreta en konkret vurdering av flere forhold som avgjør om en person er «særlig egnet til oppgaven». Kriteriet gjør at det kreves mer enn at personen er «egnet». «Oppgaven» til forliksrådet er blant annet å sette seg inn i sakene, herunder å lytte til partene, mekle og å skrive en dom med en begrunnelse som tilfredsstillende kravene i

tvisteloven § 6-12 tredje ledd. Det er viktig at partene føler seg hørt og respektert slik at de får tillit til at forliksmedlemmenes avgjørelse er rettferdig og riktig.

I følgende tilfeller kan en avstå fra å ta imot valg:

- Dersom man ikke bor i kommunen kan man nekte å ta imot valg, jf. domstolloven § 56 tredje ledd.
- Dersom helse tilstand eller andre særlige grunner tilsier det, jf. domstolloven § 74.
- Dersom man har vært medlem i forliksrådet i to perioder tidligere, jf. domstolloven § 74.

Digitaliseringen av publikumstjenester innen den sivile rettspleie på grunnplanet har fått stor betydning for forliksrådene. Den digitale løsningen innebærer blant annet at forliksrådets medlemmer skal logge seg på en portal for å lese saker samt signere rettsbøker. Det er derfor nødvendig at forliksrådsmedlemmene behersker å jobbe digitalt og generelt har god digital kompetanse.

1.3 Utelukkelse fra valg

Etter domstolloven § 56 første ledd annet punktum gjelder domstolloven § 71 til § 74 tilsvarende for forliksrådsmedlemmer. Dette innebærer at de som er utelukket til valg som leddommere, heller ikke kan velges som medlemmer av forliksrådet.

Etter domstolloven § 73 er det kommunen som skal kontrollere at ingen velges i strid med § 71 og § 72, se nedenfor. I praksis vil den nødvendige informasjonen måtte innhentes dels gjennom kontakt med den enkelte kandidat og dels ved forespørsel til strafferegisteret eller politiet. Ved henvendelser om vandel skal kommunene unngå å innhente mer informasjon enn det som er nødvendig for å avklare om personen er valgbar etter § 72.

1.3.1 Utelukkelse fra valg på grunn av stilling

Hensynet til domstolenes uavhengighet, og til at befolkningen skal ha tillit til uavhengigheten, begrunner reglene om utelukkelse fra valg på grunn av stilling. Det er avgjørende for tilliten til domstolene at domstolene oppfattes å være uavhengige av samfunnet som helhet. De samme hensyn gjør seg gjeldende for den som skal velges til forliksrådsmedlem.

Domstolloven § 71 lyder:

Utelukket fra valg på grunn av stilling er:

- 1. Stortingets representanter og vararepresentanter,*
- 2. statsrådets medlemmer, statssekretærer, statsrådenes personlige politiske rådgivere og ansatte ved Statsministerens kontor,*
- 3. statsforvaltere og assisterende statsforvaltere,*
- 4. utnevnte og konstituerte dommere og ansatte ved domstolene,*
- 5. ansatte ved påtalemyndigheten, i politiet og kriminalomsorgen og personer som er tildelt begrenset politimyndighet,*

6. ansatte i Justisdepartementet, Politidirektoratet og Domstoladministrasjonen og dens styre,
7. ansatte og studenter ved Politihøgskolen og Fengselsskolen,
8. praktiserende advokater og advokatfullmektiger,
9. kommunens administrasjonssjef (medlemmene av kommunerådet i kommuner med et parlamentarisk styringssystem) og andre kommunale tjenestemenn som tar direkte del i forberedelsen eller gjennomføringen av valget.

Alternativ nr. 9 utelukker nevnte persongruppe fra valg i den kommunen vedkommende er ansatt i, ikke i andre kommuner. Uttrykket «tar direkte del i» omfatter alle typer arbeid, også utførelse av teknisk pregede oppgaver.

1.3.2 Utelukkelse fra valg på grunn av vandel

Regler for hvem som er utelukket på grunn av vandel, fremgår av domstoloven § 72:

Utelukket fra valg på grunn av vandel er:

1. den som er idømt ubetinget fengselsstraff i mer enn ett år,
2. den som er idømt forvaring eller særreaksjoner etter straffeloven § 40 eller §§ 62 til 65,
3. den som er idømt ubetinget fengselsstraff i ett år eller mindre, og det ved valgperiodens start er mindre enn 15 år siden dommen var rettskraftig,
4. den som er idømt betinget fengselsstraff, og det ved valgperiodens start er mindre enn 10 år siden dommen var rettskraftig,
5. den som er idømt eller har vedtatt bøtestraff for et forhold som etter loven kan medføre fengsel i mer enn ett år, og det ved valgperiodens start er mindre enn 10 år siden dommen var rettskraftig eller vedtakelsen,
6. den som har fått betinget påtaleunntatelse eller domsutsettelse for et forhold som etter loven kan medføre fengsel i mer enn ett år, og det ved valgperiodens start er mindre enn 10 år siden avgjørelsen var rettskraftig.

Dom på samfunnsstraff medfører utelukkelse etter første ledd nr. 1 eller 3, avhengig av lengden av den subsidiære fengselsstraffen. Ved delvis betinget fengselsstraff vurderes hver del for seg etter første ledd.

Domstoloven § 72 innebærer at ikke bare straffens art, men også straffens lengde er av betydning for hvor lenge en person er utelukket fra valg som forliksrådsmedlem.

For øvrig er det ingen formelle begrensninger for hvem som kan velges som forliksrådsmedlem. Det er således adgang til å velge jurister utover de begrensningene som følger av § 71. Ansatte ved kommuneadministrasjonen som ikke tar direkte del i forberedelsen eller gjennomføringen av valget, kan også velges.

1.4 Fremgangsmåten ved valget

1.4.1 Valg av forliksrådsmedlemmer og varamedlemmer

I domstoloven § 57 reguleres fremgangsmåten ved valg av nye forliksrådsmedlemmer. Bestemmelsen lyder.:

Forlikrådsmedlemmer med varamedlemmer velges av kommunestyret selv. Valget foregår innen 15. oktober året etter hvert kommunestyrevalg og gjelder for fire år fra 1. januar det påfølgende år.

For valget gjelder bestemmelsene i kommuneloven §§ 7-4 til 7-8 med de avvik som følger av paragrafen her og av § 27.

Ved flertallsvalg skal rekkefølgen både for medlemmene og forvaramedlemmene bestemmes etter deres stemmetall, eller ved loddtrekning når stemmetallet står likt, med mindre kommunestyret enstemmig fastsetter rekkefølgen.

Dersom det ved forholdsvalg er nødvendig for å oppfylle kravet i § 27 om at det blant medlemmene skal være både kvinner og menn, og opprykk etter kommuneloven § 7-6 tredje ledd innen den enkelte liste er utelukket, skal kandidater fra det underrepresenterte kjønn rykke opp på den listen som har fått færrest stemmer. Det samme gjelder dersom det er nødvendig for å oppfylle kravet om at det også blant varamedlemmene skal være både kvinner og menn. Dersom det har vært opprykk etter første punktum på den listen som har fått færrest stemmer, skjer opprykket for varamedlemmene på den listen som har fått nest færrest stemmer. Ved stemmelikhet avgjøres det ved loddtrekning på hvilken liste opprykk skal skje

Kommuneloven 22. juni 2018 nr. 83 kapittel 7 om valg til folkevalgte organer mv. gjelder i utgangspunktet også for valg av forliksråd. Valget skal derfor holdes som forholdsvalg, jf. kommuneloven § 7-6 når minst ett medlem krever det, og ellers som avtalevalg, jf. kommuneloven § 7-4 og § 7-7 tredje ledd.

Det er imidlertid noen avvik som følger av domstolloven, se § 27 om at det blant annet skal være tre varamedlemmer og § 57 tredje ledd om at kommunestyret enstemmig kan fastsette rekkefølgen for forlikrådsmedlemmer. Sistnevnte har bakgrunn i at forliksrådet til tider gjenvelges uten at man ønsker å endre rekkefølgen.

1.4.2 Valg av leder for forliksrådet – rekkefølgen for de valgte medlemmene

Om valg av leder for forliksrådet bestemmer domstolloven § 27 at kommunestyret velger én av forlikrådsmedlemmene til «formann». Denne bestemmelsen skal forstås slik at kommunestyret først velger tre forlikrådsmedlemmer med varamedlemmer, uten at det avgjøres hvem som skal være «formann». Deretter foretas særskilt valg av «formann» blant de tre forlikrådsmedlemmer som er valgt. Ved valget må en gå frem etter de alminnelige regler i kommuneloven kapittel 7 nevnt over.

Valget av forlikrådsmedlemmer avgjør den innbyrdes rekkefølgen av de valgte medlemmer og varamedlemmer. Rekkefølgen har betydning for hvem som skal fungere ved «formannens» eller andre medlemmers fravær, jf. domstolloven § 27 tredje ledd. Dette vil avhenge av om medlemmene er valgt ved forholdstallsvalg eller ved avtalevalg. Er valget holdt som forholdstallsvalg bestemmes rekkefølgen i henhold til kommuneloven § 7-6. Avtalevalg følger reglene i kommuneloven § 7-7.

1.4.3 Statsforvalterens oppgaver når det gjelder valgte forlikrådsmedlemmer og varamedlemmer

Når valget på forlikrådsmedlemmer med varamedlemmer er holdt og den innbyrdes rekkefølgen fastslått, sender kommunen innberetning om valget til statsforvalteren. Statsforvalteren står for selve oppnevningen av forlikrådet, og han skal føre tilsyn med forlikrådets virksomhet. Dette er regulert i domstolloven § 58 som lyder:

Valget innberettes til statsforvalteren. Finner han valget lovlig, utferdiger han oppnevning for de valgte etter den rekkefølge som er fastsatt ved valget. Ellers påbyr han at det i fornøden utstrekning skal holdes nytt valg.

Statsforvalteren fører tilsyn med forlikrådets virksomhet.

Finner statsforvalteren at valget er foretatt korrekt etter reglene i domstolloven og kommuneloven, stadfester han valget. I motsatt fall skal statsforvalteren påby at det avholdes nytt valg. Det er viktig at kommunene innberetter de opplysningene som er nødvendige for at statsforvalterne skal kunne avgjøre om valget har vært lovlig, jf. domstolloven § 58 første ledd.

1.5 Suppleringsvalg av forlikrådsmedlemmer og midlertidig oppnevning

Adgangen til å foreta suppleringsvalg av forlikrådsmedlemmer følger av domstolloven § 59:

Når et forlikrådsmedlem eller varamedlem dør eller flytter fra kommunen, eller når det opplyses at vedkommende mangler noen av de betingelser som nevnt i §§ 53 eller 56 første ledd, eller vedkommende ellers blir varig forhindret fra å gjøre tjeneste, foretar kommunestyret nytt valg av medlem eller varamedlem for den tid som er igjen. Valget foretas som flertallsvalg.

Kommunestyret kan tillate et medlem eller varamedlem å fratrukke sin stilling før tiden og foretar i så fall nytt valg etter reglene i første ledd.

Har noen forfall så forlikrådet ikke kan holde beslutningsdyktig møte, kan statsforvalteren oppnevne stedfortredere for den enkelte sak eller for inntil tre måneder. Er det ikke tid til å innhente statsforvalterens bestemmelse, kan to forrettende forlikrådsmedlemmer midlertidig tilkalle en stedfortreder når partene samtykker.

Den som oppnevnes som medlem eller varamedlem etter denne paragraf, kommer i rekkefølge etter dem som er oppnevnt tidligere. Dersom det holdes valg på nytt medlem fordi formannen har fratrukket e.l., kan kommunestyret selv velge ny formann uavhengig av første punktum.

Det er ikke gitt nærmere bestemmelser om hvordan stedfortredere skal velges. Behovet for stedfortredere oppstår ofte i hastesituasjoner, og da kan det være lite hensiktsmessig at kommunestyret foretar valget. I slike situasjoner vil statsforvalteren kunne oppnevne stedfortredere etter forslag fra de gjenværende medlemmer i forlikrådet. I praksis kan

det gjerne skje ved en telefonhenvendelse til statsforvalteren. Det er en forutsetning at den eller de stedfortredere som oppnevnes er valgbare, dvs. at de oppfyller vilkårene i domstolloven §§ 53 og 56.

Begrunnelsen for § 59 fjerde ledd er at flere statsforvaltere og kommuner har påpekt at det ved suppleringsvalg bør være anledning til å velge «formann» uavhengig av den rekkefølge som medlemmene er oppnevnt i. Domstolloven § 27 skal forstås slik at kommunestyret ved det ordinære valg av forliksråd, skal velge «formann» uten hensyn til den rekkefølge som ellers ville gjelde, jf. foran under pkt. 1.4.2. Det samme bør gjelde ved suppleringsvalg, slik at en lettere finner løsninger som både forliksrådet og det enkelte medlem er tjent med. Lederen for forliksrådet har ofte en større arbeidsbyrde og et større ansvar enn de øvrige medlemmer, og lederens evne til å lede forliks- og domsforhandlinger er dessuten av stor betydning. Kommunestyret bør innhente forliksrådets syn før forslag fremsettes.

2 VALG AV SKJØNNSMEDLEMMER

2.1 Oppnevning til skjønnsmedlemsutvalgene

Lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker (skjønnsprosessloven) § 14 gir regler for oppnevning av skjønnsmedlemmer. Bestemmelsen lyder:

I hvert fylke skal det være et utvalg av skjønnsmedlemmer som oppnevnes av fylkestinget etter forslag fra tingrettene og fra kommunestyrene. Oppnevningen foretas innen 15. oktober året etter hvert kommunestyrevalg, og gjelder for fire år fra 1. januar det påfølgende år. Utvalget skal ha så mange medlemmer fra hvert domssogn som departementet fastsetter. Ved fastsettingen av antallet tas hensyn til hvor mange skjønnsaker det vanligvis er i domssognet.

Ved oppnevningen skal det tas sikte på at utvalget får en allsidig sammensetning, og at de som oppnevnes har kyndighet på et eller flere områder som vanligvis berøres ved skjønn. Reglene i domstolloven § 70, unntatt annet ledd nr. 1 om en øvre aldersgrense, §§ 71 til 74 og § 79 gjelder tilsvarende. Det samme gjelder retten til fritak på grunn av utført tjeneste etter domstolloven § 90 første ledd annet punktum.

Fylkesrådmannen skal innen 1. november året etter hvert kommunestyrevalg sende oppgave over alle skjønnsmedlemmer i det fylkesvise utvalg til tingrettene og jordskifterettene i fylket og til vedkommende lagmannsrett. Oppgaven skal inneholde fullt navn, adresse, fødselsnummer, eventuell telefon til arbeidsted og privat, stilling og yrke, samt angivelse av hva vedkommende er særlig kyndig i.

Det er fylkestinget som velger skjønnsmedlemmer. Fylkestingets kompetanse til å oppnevne skjønnsmedlemmer etter skjønnsprosessloven § 14 kan delegeres til fylkesutvalget. Kompetansen kan imidlertid ikke delegeres til kommunene.

Loven henviser i tredje ledd til «fylkesrådmannen». I det følgende brukes betegnelsen «fylkesdirektøren». Oversikten som fylkesdirektøren skal sende tingrettene, skal

inneholde samme opplysninger om de valgte medlemmene som domstolene har bedt om i forbindelse med forslagene. Kravet om angivelse av hva vedkommende er særlig kyndig i, peker for det første på en mer generell inndeling innen utvalgene, dernest på vedkommende særskilte kvalifikasjoner dersom dette ikke fremgår tilstrekkelig av yrkesbetegnelsen. For eksempel kan opplysning om spesiell fagutdanning være nyttig.

2.2 Vilkår for å kunne velges til skjønnsmedlem

Henvisningene i skjønnsprosessloven § 14 annet ledd til domstolloven §§ 70, 71 til 74 og 79 samt § 90 innebærer at det, i tillegg til de krav til faglige kvalifikasjoner som følger av skjønnsprosessloven, i hovedsak skal gjelde de samme krav til personlige forutsetninger og formelle forhold for skjønnsmedlemmer som for meddommere. Den øvre aldersgrensen etter domstolloven § 70 annet ledd nr. 1 gjelder imidlertid ikke for skjønnsmedlemmer. Ettersom det er fylkeskommunene som oppnevner de fylkesvise utvalgene av skjønnsmedlemmer, skal henvisninger til «kommunen», «kommunestyret» og liknende forstås som henvisninger til tilsvarende instanser i fylkeskommunen.

Departementet understreker at det skal tas sikte på en allsidig sammensetning av utvalget. Særlig må det sørges for at det i utvalget kommer med et tilstrekkelig antall personer med innsikt i bygningsvesen og i jord- og skogbruk. Domstolene er i sin virksomhet avhengig av erfarne og velkvalifiserte skjønnsmedlemmer, og dette hensynet bør tillegges betydelig vekt ved valget.

2.3 Utelukkelse fra valg

Det gjelder samme regler for utelukkelse fra valg for skjønnsmedlemmer som for valg av meddommere og forlikrådsmedlemmer. Det vises til omtalen under pkt. 1.3 ovenfor. Det vil da være fylkeskommunen som bør foreta undersøkelse av foreslåtte kandidater eller valgte medlemmer av utvalget opp mot strafferegisteret.

2.4 Fremgangsmåten ved valget

2.4.1 Innledende behandling – domstolenes og kommunenes oppgaver

Tingrettene må i god tid sende sitt forslag til antall skjønnsmedlemmer til fylkeskommunen, med gjenpart til kommunene i rettskretsen (tidligere «domssognet»).

Tingrettene bør også kunne foreslå skjønnsmedlemmer med navn til fylkeskommunen. Allerede oppnevningssadgangen i den enkelte sak tilsier dette. I Ot.prp. nr. 18 (1971-72) side 25 heter det at «*Departementet mener at fylkestinget skal ha plikt til å innhente forslag fra herreds- og byrettene og fra kommunestyrene som må forutsettes å ha god kjennskap til hvem som egner seg som skjønnsmenn. Fylkestinget bør for øvrig også kunne henvende seg til andre faginstanser eller folkevalgte organer for å få forslag.*». Også ordlyden i skjønnsprosessloven § 14 første ledd første punktum «*oppnevnes av fylkestinget etter forslag fra tingrettene og fra kommunestyrene*», understøtter dette.

Fordelingen av antall skjønnsmedlemmer på den enkelte kommune i rettskretsen, bestemmes etter folketallet i kommunene. Departementet mener at det mest praktiske er at fylkeskommunen, som i siste omgang er ansvarlig for valget, på forhånd fastsetter

denne, og gir domstolene og kommunene en meddelelse om dette. (Denne legges til grunn i den grad det ikke, etter forslag fra enkelte domstoler, har vært aktuelt med justeringer av antallet fra departementets side).

Kommunestyret bør avgi forslag om kandidater i god tid, slik at det igjen kan behandles av fylkestinget i henhold til de frister som gjelder, jf. 2.1.

Det samlede forslaget bør inneholde ca. 20 % flere navn enn det antall som skal velges. Om ønskelig kan forslagene begrunnes. Det gjelder ellers ingen særskilte regler for uttaket av kommunestyrene (det er ikke noe til hinder for at dette skjer ved forholdsvalg dersom dette kreves).

Oversikten over skjønnsmedlemmer skal inneholde opplysninger om de foreslåtte navn, adresse, fødselsnummer, yrke og stilling, eventuelt telefonnummer til arbeidsted og privat, samt angivelse av hva vedkommende er særlig kyndig i, i den grad dette ikke dekkes av yrkesbetegnelsen.

En oversikt over antall skjønnsmedlemmer i de forskjellige fylkene og rettskretsene følger vedlagt.

2.4.2 Fylkestingets oppnevning av utvalgene

Det er mest hensiktsmessig at valget foretas samtidig med valg av meddommere og forliksrådsmedlemmer. Valget vil i så fall foretas av det nye fylkestinget. Fylkesdirektøren bør sette frist overfor domstolene og kommunene for innberetning av forslagene.

Ved oppnevningen i fylkestinget henvises til de alminnelige saksbehandlings- og avstemmingsregler som gjelder for fylkestinget for øvrig, så langt disse passer.

Fylkesdirektøren skal innen 1. november året etter fylkestingsvalget, sende oppgave over alle skjønnsmedlemmer i det fylkesvise utvalg til tingrettene og jordskifterettene i fylket og til vedkommende lagmannsrett, jf. § 14 tredje ledd.

2.5 Ajourføring og sletting i valgperioden – ny oppnevning

Fylkesdirektøren skal slette et skjønnsmedlem fra utvalget når et skjønnsmedlem flytter fra fylket, eller vilkårene for sletting for øvrig foreligger etter reglene i domstolloven § 76 første eller annet ledd, jf. skjønnsprosessloven § 15, som lyder:

Sletting av skjønnsmedlemmer fra utvalget, jf § 14, foretas av fylkesrådmannen når et skjønnsmedlem flytter fra fylket eller for øvrig vilkårene for sletting foreligger etter reglene i domstolloven § 76 første eller annet ledd. Før avgjørelse treffes, skal vedkommende skjønnsmedlem så vidt mulig få høve til å uttale seg, og han skal om mulig gis meddelelse om resultatet. Reglene i domstolloven § 76 tredje ledd om klage gjelder tilsvarende. Klagen går til lagmannsretten. Istedenfor et skjønnsmedlem som er slettet, oppnevner fylkesrådmannen en annen.

Beslutning om endringer i skjønnsmedlemutvalget meddeles tingrettene og jordskifterettene i fylket og vedkommende lagmannsrett.

Av hensyn til at medlemmene av skjønnsmedlemsutvalget ofte kan være aktuelle for oppnevning ved flere domstoler, bør melding om adresseendringer og slettelsergrunner fra vedkommende (eller fra pårørende) som regel gis direkte til fylkesdirektøren. Dersom vedkommende domstol har mottatt opplysning om flytting eller slettelsergrunner, bør dette straks videreformidles til fylkesdirektøren. Fylkesdirektøren skal informere de som velges om at de plikter å gi melding om alle endringer av betydning.